ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

27. října 2005 *

Ve věci C-525/03,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES, podaná dne 16. prosince 2003,

Komise Evropských společenství, zastoupená X. Lewisem, C. Loggim a K. Wiednerem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Italské republice, zastoupené I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci s G. Fiengem, avvocato dello Stato, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

* Jednací jazyk: italština.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, J. Makarczyk (zpravodaj), C. Gulmann, R. Schintgen a J. Klučka, soudci,

generální advokát: F. G. Jacobs,
vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 6. dubna 2005,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 2. června 2005,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Italská republika tím, že přijala čl. 1 odst. 2 a čl. 2 odst. 1 až 3 usnesení předsedy vlády č. 3231 ze dne 24. července 2002 o naléhavých opatřeních pro vzdušný boj proti lesním požárům na vnitrostátním území (GURI č. 177, ze dne 30. července

2002, s. 42, dále jen „sporné usnesení"), které odchylně od směrnic Společenství v oblasti veřejných zakázek na dodávky a na služby a obzvláště od obecných pravidel pro vyhlašování a pro účast stanovených v hlavě III a IV směrnice Rady 93/36/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na dodávky (Úř. věst. L 199, s. 1; Zvl. vyd. 06/02, s. 110), ve znění směrnice Komise 2001/78/ES ze dne 13. září 2001 (Úř. věst. L 285, s. 1; Zvl. vyd. 06/04, s. 94, dále jen „směrnice 93/36") a v hlavě III a V směrnice Rady 92/50/EHS ze dne 18. června 1992 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na služby (Úř. věst. L 209, s. 1; Zvl. vyd. 06/01, s. 322), ve znění směrnice 2001/78 (dále jen „směrnice 92/50"), povolují používat přímé dohody pro nákup letadel na boj proti lesním požárům, jakož i pro nákup požárních služeb, a které zároveň umožňují použít výše uvedený postup na nákup technologického a informatického vybavení a radiovysílačů a radiopřijímačů, aniž by byla splněna jakákoliv podmínka odůvodňující odchylku od výše uvedených obecných pravidel, a v každém případě aniž by byla zajištěna jakákoliv forma vyhlašování určená k zajištění hospodářské soutěže potenciálních uchazečů, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z uvedených směrnic, jakož i z článků 43 ES a 49 ES.

Skutkové okolnosti

2 Sporné usnesení bylo přijato na základě nařízení předsedy vlády ze dne 28. června 2002 o vyhlášení stavu pohotovosti na vnitrostátním území až do 31. října 2002 za účelem vzdušného boje proti lesním požárům (GURI č. 161, ze dne 11. července 2002, s. 4).

3 Toto usnesení povolovalo Corpo forestale dello Stato (lesní správě) jednak nakoupit letecký materiál pro boj proti lesním požárům „přímou dohodou, odchylně od právních předpisů uvedených v článku 4 [uvedeného usnesení]", to znamená

odchylně od vnitrostátních právních předpisů, které provádí směrnice 92/50 a 93/36, a jednak vybavit se rovněž na základě přímé dohody radiovysílači a radiopřijímači pro komunikaci s letadly pro boj proti požárům. Usnesení kromě toho umožňovalo Dipartimento della protezione civile (odboru civilní ochrany) použít přímou dohodu pro nákup vybavení určených pro zdokonalení technologických a informatických přístrojů, jakož i na nákup a provádění leteckých služeb hasících lesní požáry.

4 Na základě sporného usnesení přijalo Ministero delle Politiche agricole e forestali (Ministerstvo zemědělské a lesnické politiky) dne 28. října 2002 nařízení č. 1619/2002, které povolilo a umožnilo plnění smlouvy uzavřené se společností Agusta SpA v rámci přímé dohody ve smyslu uvedeného usnesení, týkající se dodávky dvou vrtulníků, doprovodného vybavení, technické pomoci, náhradních dílů a všeho, co je nezbytné pro fungování těchto letadel.

Postup před zahájením soudního řízení

5 Protože se Komise domnívala, že ustanovení sporného usnesení, která povolují udělení zakázky na dodávky a na služby podle vyjednávacího řízení v případech, které směrnice 92/50 a 93/36 nestanoví, byla v rozporu s těmito směrnicemi, jakož i s články 43 ES a 49 ES, vyzvala dopisem ze dne 19. prosince 2002 Italskou republiku, aby předložila ve lhůtě jednoho měsíce svá vyjádření k vytýkanému nesplnění povinnosti.

6 Vzhledem k tomu, že Komise neměla za uspokojivá vyjádření předložená italskou vládou v odpovědi na uvedený dopis, zaslala Italské republice dne 3. dubna 2003 odůvodněné stanovisko, ve kterém jí vyzvala k přijetí opatření nezbytných k tomu, aby vyhověla tomuto stanovisku ve lhůtě jednoho měsíce od jeho oznámení, a obzvláště ke zrušení nebo změně určitých ustanovení sporného usnesení, jakož i ke zrušení nebo zbavení jakýchkoliv účinků aktů nebo opatření přijatých za účelem zadání veřejných zakázek na základě těchto ustanovení, jakož i v případě, kdy byly zakázky zadány, k odkladu jejich provádění.

7 Vzhledem k tomu, že Komise nebyla přesvědčena odpověďmi Italské republiky na odůvodněné stanovisko, rozhodla se podat tuto žalobu.

K přípustnosti žaloby

8 Úvodem je třeba zdůraznit, že Soudní dvůr může i bez návrhu zkoumat, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 226 ES pro podání žaloby pro nesplnění povinnosti (viz zejména rozsudky ze dne 31. března 1992, Komise v. Itálie, C-362/90, Recueil s. I-2353, bod 8, a ze dne 15. ledna 2002, Komise v. Itálie, C-439/99, Recueil s. I-305, bod 8).

9 Z tohoto pohledu nemá vliv, že v odpovědi na otázku položenou na jednání měla Italská republika žalobu za přípustnou, i když v žalobní odpovědi uplatnila, že uvedená žaloba je bezpředmětná z důvodu, že sporné usnesení přestalo mít jakýkoliv účinek ještě předtím, než Komise zpochybnila jeho legitimitu nebo navrhla jeho zrušení.

10 Rovněž nemá vliv okolnost, že Italská republika neuznala vytýkané nesplnění povinnosti, kterou Komise na jednání rovněž uplatnila na podporu přípustnosti své žaloby, jelikož řízení o nesplnění povinnosti státem je založeno na objektivním zjištění nedodržení povinností členským státem, které mu ukládá Smlouva nebo akt sekundárního práva (viz zejména rozsudky ze dne 1. října 1998, Komise v. Španělsko, C-71/97, Recueil s. I-5991, bod 14, a ze dne 18. ledna 2001, Komise v. Španělsko, C-83/99, Recueil s. I-445, bod 23).

11 Zaprvé je třeba konstatovat, jak vyplývá z návrhových žádání v návrhu na zahájení řízení, že projednávaná žaloba pro nesplnění povinnosti se omezuje na čl. 1 odst. 2 a čl. 2 odst. 1 až 3 sporného usnesení a nemá za cíl zpochybnit následné akty přijaté na základě uvedeného usnesení, které byly přesto výslovně uvedeny v odůvodněném stanovisku.

12 Zadruhé je důležité připomenout, že Komise má při výkonu pravomocí, které jí náleží na základě druhého pododstavce článku 226 ES za úkol z úřední povinnosti a v obecném zájmu Společenství dbát na uplatňování Smlouvy členskými státy, jakož i na uplatňování předpisů přijatých orgány na základě Smlouvy a konstatovat existenci případných neplnění povinností, které z nich vyplývají, za účelem jejich nápravy (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 11. srpna 1995, Komise v. Německo, C-431/92, Recueil, s. I-2189, bod 21, a ze dne 10. dubna 2003, Komise v. Německo, C-20/01 a C-28/01, Recueil, s. I-3609, bod 29).

13 V tomto ohledu ze samotného znění druhého pododstavce článku 226 ES vyplývá, že Komise může předložit Soudnímu dvoru žalobu pro nesplnění povinnosti, pouze nevyhoví-li členský stát odůvodněnému stanovisku ve lhůtě stanovené pro tento účel Komisí (viz výše uvedený rozsudek ze dne 31. března 1992, Komise v. Itálie, bod 9).

14 Kromě toho je ustálenou judikaturou, že se existence nesplnění povinnosti musí posuzovat vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku (viz zejména výše uvedený rozsudek ze dne 31. března 1992, Komise v. Itálie, bod 10, rozsudky ze dne 4. července 2002, Komise v. Řecko, C-173/01, Recueil s. I-6129, bod 7, a ze dne 10. dubna 2003, Komise v. Francie, C-114/02, Recueil, s. I-3783, bod 9).

15 Přitom je třeba konstatovat, že sporné usnesení přestalo mít jakýkoliv právní účinek ke dni ukončení stavu pohotovosti na vnitrostátním území až do dne 31. října 2002 vyhlášeného nařízením předsedy vlády ze dne 28. června 2002, protože doba účinnosti tohoto usnesení byla omezena na dobu stanovenou uvedeným nařízením.

16 Sporné usnesení, které již nebylo účinné po dni 1. listopadu 2002, v důsledku toho pozbylo veškeré účinnosti před uplynutím lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku a dokonce před zasláním výzvy dopisem. Jelikož se odůvodněné stanovisko týká pouze tohoto usnesení, nesplnění povinnosti vytýkané Italské republice v této žalobě, za předpokladu, že k němu došlo, již nemohlo v žádném případě existovat ke dni uplynutí této lhůty.

17 Z výše uvedeného vyplývá, že žaloba Komise musí být odmítnuta jako nepřípustná.

K nákladům řízení

18 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Je třeba uvést, že Italská republika nepožadovala, aby byla Komisi uložena náhrada nákladů řízení. V důsledku toho oba účastníci řízení ponesou vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) **Žaloba se odmítá jako nepřípustná.**

2) **Komise Evropských společenství a Italská republika ponesou každá vlastní náklady řízení.**

Podpisy.